

Paul Davies MS,
Cadeirydd
Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig

Paul.davies@senedd.wales

29 Ebrill 2022

Annwyl Paul,

Diolch am eich llythyr dyddiedig 30 Mawrth yn codi nifer o gwestiynau ynghylch y Fframwaith Cyffredin Cynhyrchu Organig dros dro. Rwyf wedi nodi fy ymatebion isod.

Pwyntiau cyffredinol

Mae'r fframwaith yn cynnwys nifer o wallau a therminoleg a diagramau anghyson. A allwch egluro pam na gywirwyd y rhain drwy brosesau cymeradwyo mewnol cyn ei gyhoeddi?

Wrth gyhoeddi'r fframwaith fel fersiwn drafft cydnabyddir bod rhai mân wallau ac anghysonderau drafftio yn dal i fod yn bresennol. Bydd unrhyw broblemau o'r fath yn cael eu cywiro'n llawn yn ystod y broses o gyttuno ar fersiwn derfynol y fframwaith.

Mae'r fframwaith yn nodi bod anghytundeb parhaus rhwng y llywodraethau ynglŷn â'r hyn sydd wedi'i gadw yn ôl a'r hyn sydd wedi'i ddatganoli. A allwch egluro beth yw'r anghytundeb hwn, ac egluro pam nad yw'n effeithio ar weithrediad y fframwaith?

Mae'r anghytundeb ynghylch pwy sydd â'r pŵer i gydnabod systemau ardystio organig trydydd gwledydd fel rhai cyfwerth â safonau a bennwyd yn y DU. Mae Llywodraeth y DU yn dadlau bod y pŵer hwn wedi'i gadw, tra bod Llywodraeth Cymru o'r farn ei fod wedi'i ddatganoli. Nid yw'n effeithio ar weithrediad y fframwaith, gan nad oes gan y rhan fwyaf o benderfyniadau polisi organig gysylltiad uniongyrchol â'r pwnc hwn, a phe bai'r mater hwn yn ganolog i drafodaethau, gellir defnyddio'r mecanweithiau datrys anghydfod yn y fframwaith.

Cwmpas

Egluro cwmpas y fframwaith ac a yw'n ymwneud â rheoli rheoliadau a lywodraethwyd yn flaenorol gan yr UE yn unig, neu bolisi cynhyrchion organig yn ei gyfanrwydd?

Mae'r fframwaith yn ymwneud â pholisi cynhyrchion organig yn ei gyfanrwydd.

Os yw'r fframwaith yn ymwneud â pholisi cynhyrchion organig yn ei gyfanrwydd, esbonio sut mae hyn yn wahanol i'r ffordd y cafodd polisiau cynhyrchion organig eu llywodraethu cyn i'r DU ymadael â'r UE?

Mae Fframwaith Cyffredin Cynhyrchion Organig yn ffurfioli trefniadau llywodraethu presennol. Roedd swyddogion o bob gwlad yn y DU eisoes wedi bod yn cynnal cyfarfodydd a thrafod datblygiadau polisi organig cyn i'r fframwaith gael ei greu, ond heb unrhyw fecanwaith llywodraethu ysgrifenedig.

Cadarnhau a oes gan Lywodraeth Cymru yr un hyblygrwydd i ddatblygu'r cyfreithiau a pholisiau cynhyrchion organig yr oedd ganddi cyn diwedd y cyfnod pontio?

Mae gan Lywodraeth Cymru fwy o hyblygrwydd yn dechnegol erbyn hyn i ddatblygu cyfreithiau a pholisiau cynhyrchion organig nad oedd ganddi cyn diwedd y cyfnod pontio. Y rheswm am hyn yw bod y safonau organig blaenorol wedi'u pennu ar lefel yr UE. Mae rhanddeiliaid cynhyrchion organig, fodd bynnag, wedi pwysleisio'r angen am gysondeb mewn safonau ymysg y pedair gwlad a rhwng Prydain Fawr a'r UE ac y bydd angen i Lywodraeth Cymru eu dilyn wrth ystyried cyfreithiau a pholisiau cynhyrchion organig.

Mae'r fframwaith yn nodi ei fod yn rhyngweithio â nifer o fframweithiau eraill. Sut caiff y rhyngweithio hwn ei reoli

Mae fframweithiau wedi'u datblygu mewn ffordd i gynnal cysondeb mewn meysydd fel datrys anghydfod. O bryd i'w gilydd, bydd polisi organig yn effeithio ar feysydd polisi eraill, fel cymorth amaethyddol. Er enghraifft, gall cwestiynau am gynhyrchion organig gael eu codi yng Ngrŵp Monitro Marchnad Amaethyddol y DU. Yn yr achosion hyn, bydd swyddogion yn trafod unrhyw faterion gyda chydweithwyr sy'n gweithio yn y meysydd polisi hynny.

Gwneud penderfyniadau: Gweithgor y Pedair Gwlad

A yw'r grŵp yn strwythur llywodraethu newydd ar gyfer gwneud penderfyniadau ar y cyd ar yr holl bolisiau cynhyrchion organig, neu ai dim ond mecanwaith ar gyfer rheoli ymwahanu ydyw?

Mae'r Pedair Gwlad yn cytuno ar lawer o agweddau ar y polisi cynhyrchion organig, felly mae Gweithgor y Pedair Gwlad yn hwyluso trafodaethau ynghylch llunio polisiau ar y cyd neu'n gyfunol yn aml. Er enghraifft, gall Llywodraethau Cymru, yr Alban a'r DU gytuno ar fân ddiweddariadau ar y cyd ar agweddau technegol o ddeddfwriaeth i gynnal cysondeb ar gyfer cynhyrchwyr organig, neu ddeddfwriaeth sy'n cael ei hadlewyrchu ym mhob gwlad i gyflawni'r un dibenion. Mewn materion eraill lle mae'r rhaglenni llywodraethu'n wahanol ym mhob gwlad a bod gwahaniaethu o'r fath yn ymwneud â chynhyrchion organig, mae'r grŵp yn lle ar gyfer cyhoeddi ac esbonio penderfyniadau polisi o'r fath. Mae hyn yn golygu bod modd rheoli gwahaniaethau'n effeithiol.

A fydd unrhyw asesiad o newid polisi arfaethedig yn y DU a ddatblygwyd gan un o'r partïon yn cael ei rannu â rhanddeiliaid?

Os oes yna gynnig gan weinyddiaeth arall yn y DU a fyddai'n cael effaith sylweddol ar Gymru, gallai Llywodraeth Cymru gynnwys asesiad ohono. Byddai'n rhaid penderfynu fesul achos ar rannu asesiad o'r fath â rhanddeiliaid.

A fydd y broses benderfynu sy'n gofyn am hysbysu ac asesu cydweithredol yn arwain at oedi yn y broses o lunio polisiau?

Ni ddylai'r broses benderfynu, yn cynnwys hysbysu ac asesu cydweithredol, oedi'r broses o lunio polisiau. Os nad yw'r Pedair Gwlad wedi trafod cynigion polisi'n ddigonol mae yna debygolrwydd uchel o ganlyniadau negyddol anfwriadol a mwy o oedi a tharfu o ganlyniad. Mae amaethyddiaeth Cymru'n dibynnu llawer ar gadwyni cyflenwi trawsffiniol, felly pe na bai Llywodraeth Cymru'n trafod cynigion polisi'n ddigonol â gwledydd eraill y DU, gallai niweidio busnesau neu ddefnyddwyr Cymru gan arwain at angen i ddiwygio polisi o bosibl, a fyddai'n ymestyn y broses.

Os caiff cynigion eu newid o ganlyniad i'r broses benderfynu yn y fframwaith, a fyddwch chi'n hysbysu'r Senedd a rhanddeiliaid?

Os yw cynigion yn cael eu newid o ganlyniad i'r broses benderfynu yn y fframwaith bydd y rhesymau am hyn yn cael eu hesbonio i'r Senedd a rhanddeiliaid.

Gwneud penderfyniadau: Grŵp Arbenigol y DU ar Gynhyrchu Organig

A allwch egluro pam nad yw'r Grŵp Arbenigol wedi'i sefydlu eto a beth yw'r amserlen ar gyfer ei sefydlu?

Mae gwaith brys arall ar gynhyrchion organig wedi golygu bod sefydlu'r Grŵp Arbenigol wedi dilyn amserlen arafach nag a ragwelwyd yn wreiddiol. Mae cylch gorchwyl a phe cynnau ymgeisio ar gyfer y grŵp wedi'u drafftio erbyn hyn, a disgwylir i'r ymgyrch recriwtio gael ei lansio o fewn y misoedd nesaf.

A allwch egluro pa sylfaen dystiolaeth sy'n cael ei defnyddio wrth wneud penderfyniadau yn absenoldeb y Grŵp hwn?

Mae gan y Cyrff Rheoli Organig weithgor technegol sy'n darparu gwybodaeth, ar gais, am faterion fel argaeledd cynhyrchion organig a gweithrediad ymarferol rheoliadau cynhyrchion organig. Mae swyddogion Llywodraeth Cymru'n mynychu cyfarfodydd Grŵp Ardystwyr Organig y DU a Fforwm Organig Cymru'n rheolaidd, lle gallai materion eraill sy'n effeithio ar y sector organig gael eu codi a'u gweithredu. Gall swyddogion gasglu gwybodaeth am y sector organig wrth fynychu Grŵp Monitro Marchnad Amaethyddol y DU, Grŵp Cynghori'r Gadwyn Da Byw a Grŵp Rhanddeiliaid Cadwyn Gyflenwi Amaeth-bwyd Pontio'r UE. Grŵp i Gymru'n unig yw'r olaf.

Gwneud penderfyniadau: Awdurdod Cymwys

Yn ei rôl fel Awdurdod Cymwys a fydd Defra'n gweithredu fel llywodraeth ar gyfer pob rhan o'r DU neu fel llywodraeth Lloegr?

Yn ei rôl fel Awdurdod Cymwys mae Defra'n anelu at weithredu penderfyniadau gweinidogion y Llywodraethau Datganoledig yn hytrach na gweithredu fel llywodraeth ynddi'i hun o ran materion lle ceir cymhwysedd datganoledig. O'r herwydd, yn yr achos hwn mae Defra yn cyflawni ei waith ar ran pob rhan o'r DU yn hytrach nag ar ran Lloegr yn unig, fel y nodir yn y Fframwaith.

Mae'r fframwaith yn nodi y bydd yr Awdurdod Cymwys yn chwarae rhan ym musnes y llywodraeth. A allwch egluro beth y mae hyn yn ei olygu ac ar ran pwy y byddent yn gweithredu yn y rôl hon?

Bydd Llywodraeth Cymru'n parhau i ymdrin â busnes y llywodraeth ar gynhyrchion organig, fel gohebiaeth gan gynrychiolwyr etholedig ac aelodau'r cyhoedd, yn y ffordd arferol. Bydd Llywodraeth Cymru'n ymgynghori â'r Awdurdod Cymwys, DEFRA, pan fydd gohebiaeth o'r fath yn ymwneud â chamau gweithredu sy'n cael eu cymryd gan yr Awdurdod Cymwys ar ran Gweinidogion Cymru. Bydd atebion i ohebiaeth o'r fath yn dal i gael eu hanfon gan Lywodraeth Cymru.

Mae'r fframwaith yn awgrymu y bydd yr Awdurdod Cymwys yn gyfrifol am benderfyniadau labelu a logos ond hefyd y bydd y Partïon yn cymryd rhan. A allwch egluro sut y bydd penderfyniadau ar logos a labelu yn cael eu gwneud?

Mae'r Awdurdod Cymwys yn cydlynu'r trafodaethau yng Ngweithgor y Pedair Gwlad ar bolisi cynhyrchion organig mewn perthynas â materion logos a labelu, a byddai consensws yn ddisgwyliedig yn y trafodaethau hyn.

Ymwahanu

Defnyddir termau gwahanol i ddisgrifio ymwahanu yn y fframwaith. A allwch egluro ar ba sail y bydd y Partïon yn penderfynu a yw ymwahanu yn niweidiol neu'n dderbyniol?

Pan mae gan benderfyniad a wneir gan un parti y potensial i danseilio amcanion polisi parti arall byddai'r ymwahanu'n cael ei ystyried yn niweidiol. Enghraifft fyddai safonau cynhyrchu llai caeth yn un o'r gwledydd yn arwain at gynhyrchwyr gwlad arall yn methu â chael mynediad i'r farchnad ar yr un telerau.

Deddf Marchnad Fewnol y DU

Sut mae'r fframwaith yn rhyngweithio â Deddf Marchnad Fewnol y DU?

Bydd polisi'r dyfodol a drafodir yn y Fframwaith hwn a sut y bydd hyn yn rhyngweithio â Deddf Marchnad Fewnol y DU yn cael ei ystyried fesul achos i benderfynu ar yr effeithiau. Mae'r Fframwaith yn darparu hyblygrwydd i ystyried ymwahanu.

A yw Llywodraeth Cymru yn bwriadu ceisio eithriad ar gyfer y fframwaith hwn o Ddeddf Marchnad Fewnol y DU?

Nid oes unrhyw fwriad i ofyn am eithriad o'r Ddeddf yn ardal y fframwaith cyffredin.

Protocol Gogledd Iwerddon

Egluro'r risgiau, os oes rhai, sy'n gysylltiedig ag ymwahanu â Gogledd Iwerddon ar reoleiddio cynhyrchion organig a sut y caiff hyn ei reoli drwy'r fframwaith?

Mae yna ymwahanu eisoes rhwng Prydain Fawr a Gogledd Iwerddon o ran rheoleiddio cynhyrchion organig, gan fod Gogledd Iwerddon wedi gorfod gweithredu Rheoliad 848/2018 yr UE, sy'n sefydlu egwyddorion, ac yn pennu rheolau ar gyfer, cynhyrchu organig. Mae Prydain Fawr wedi cadw Rheoliad 834/2007 yr UE, rhagflaenydd 848/2018. Mae yna risgiau eisoes, er enghraifft cynhyrchwyr yng Ngogledd Iwerddon ddim yn cael tegwch yn y farchnad i gystadlu â chynhyrchwyr yng ngweddill y DU. Mae hyn yn cael ei reoli drwy'r fframwaith mewn trafodaethau yng Ngweithgor y Pedair Gwlad ar sut y gall polisi cynhyrchion organig ym Mhrydain Fawr gael ei lunio mewn ffordd sy'n lleihau unrhyw effaith andwyol ar Ogledd Iwerddon.

Tryloywder ac Atebolrwydd

Mae'r fframwaith yn nodi y bydd ymgynghori â rhanddeiliaid yn parhau ar gyfer newidiadau rheoleiddiol mawr. A allwch egluro beth fyddai'n cael ei ystyried yn newid mawr ac egluro pa fath o newidiadau na fyddai gwaith ymgynghori â rhanddeiliaid yn cael ei wneud yn eu cylch?

Newid rheoleiddiol mawr fyddai unrhyw beth lle byddai'n rhaid i gynhyrchwyr newid eu ffyrdd o reoli a gweithredu eu busnes yn sylweddol, neu lle mae cynhyrchion organig yn cael eu newid mewn ffordd a fyddai'n cael effaith debygol ar ddealltwriaeth neu hyder defnyddwyr. Byddai unrhyw newid yn cynnwys rhywfaint o ymgysylltu â rhanddeiliaid. Pan mae newidiadau o'r fath yn fach, fel caniatáu rhanddirymiad ar gyfer defnyddio cynnyrch anorganig fel elfen fach o gynnyrch organig cyfansawdd pan nad oes dewisiadau organig eraill ar gael, byddai'r ymgysylltu'n debygol o fod yn gyfyngedig i drafodaethau â'r Cyrff Rheoli a'r Grŵp Arbenigol ar Gynhyrchu Organig. Mae hyn yn cyferbynnu ag ymgynghoriad rhanddeiliaid llawn, a fyddai'n cael ei gynnal ar gyfer newidiadau rheoleiddiol mawr.

Mae'r fframwaith yn nodi y bydd y llywodraethau'n rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i seneddau yn eu priod wledydd lle bo'n briodol'. A allwch egluro beth mae'r term hwn yn ei olygu'n ymarferol?

Bydd seneddau pob gwlad yn cael gwybod am unrhyw benderfyniadau gan Weinidogion ar unrhyw offerynnau statudol sy'n cynnwys darpariaethau datganoledig a gyflwynir yn Senedd y DU. Bydd Datganiadau Ysgrifenedig neu Lafar yn cael eu gwneud pe bai Llywodraeth Cymru'n gwneud penderfyniadau polisi mawr sy'n effeithio ar y sector.

Cofion,

**Lesley Griffiths AS/MS
Y Gweinidog Materion Gwledig a Gogledd Cymru, a'r Trefnydd
Minister for Rural Affairs and North Wales, and Trefnydd**